

דגם תשובות לשאלון מותאם בעברית לבתי ספר דרוזיים, קיץ תשפ"ו, מס' 15331

לפניכם דגם תשובות למבחן בעברית, הכולל הבנת הנקרא, הבנת הנשמע, הבעה ולשון.

בשאלות שמצוין בהן במפורש יש להקיש במחשב את מספר הפריטים הנכונים.

שימו לב: התשובות על השאלות בהבנת הנשמע בעמוד 3!

קטע השמע:

נוהגים ברכב אבל לא מצביעים

מדוע לבני 17 מותר לנהוג ברכב אבל אסור להשתתף בבחירות? נהיגה היא פעולה שעלולה להיות מסוכנת. בפעולה זו דרושים שיקול דעת, ריכוז ויכולת לקבל החלטות. למרות זאת החברה סומכת על צעירים בני 17 ומאפשרת להם לקבל רישיון נהיגה אחרי הכשרה מתאימה. אם כן, קשה לטעון שבני 17 אינם בוגרים מספיק. אז מדוע משתמשים בטענה זו כשמדברים על השתתפות בני נוער בבחירות?

צעירים בני 17 רבים עובדים ומשלמים מיסים. הם מחויבים לשמור על חוקי המדינה, ואם הם עוברים על החוק, מעמידים אותם לדין. החלטות הממשלה משפיעות על חייהם באופן ישיר בכל יום. החלטות פוליטיות בנושאי חינוך, ביטחון, כלכלה וסביבה יקבעו באיזה עולם הם יחיו. מחקרים מראים שבני נוער, בדיוק כמו מבוגרים, מסוגלים לחשוב בהיגיון ולקבל החלטות נבונות כשהם אינם נתונים בלחץ, לעומת החלטות בעת נהיגה בכביש.

טענה נכונה היא שלבני נוער בגיל הזה אין די ניסיון חיים, אבל צריך לזכור שאין גוף ממשלתי שבודק אם למצביעים יש ידע או ניסיון – לא לצעירים ולא למבוגרים. הקביעה בחוק שאפשר להצביע רק מגיל 18, היא קביעה שרירותית מתוך נוחות ומתוך רצון לקבוע כלל אחיד וזהה לכולם. בגיל 18 אין שינוי גדול ביכולת של האדם לחשוב, להחליט ולשפוט, לכן אין סתירה של ממש בין מתן רישיון נהיגה בגיל 17 ובין מתן הזכות להצביע בגיל זה.

הדיון בשאלה באיזה גיל צעירים יכולים לקבל רישיון נהיגה ובאיזה גיל הם יכולים להשתתף בבחירות חושף את חוסר ההיגיון בנושא. על צעירים שנוהגים בדרכים מוטלת אחריות אישית גדולה. הם צריכים להיות מסוגלים להעריך נכון ומהר את הסיכונים בדרך ולקבל החלטות מהירות שיכולות להציל חיים. המדינה סבורה שלצעירים בני 17 יש אחריות ושיקול דעת מספיקים ומתירה להם לנהוג בכבישי הארץ.

בהצבעה בקלפי אין סכנת חיים מיידית. הצבעה נעשית לאחר שיקול דעת, בלי לחץ, לאחר שמיעת דעות והבנת עובדות. צעירים בני 17 נחשפים למידע, מנהלים דיונים פוליטיים ומגבשים עמדות ממש כמו מבוגרים. שלילת זכות ההצבעה מהם משדרת מסר של חוסר אמון ביכולת שלהם להיות אזרחים במדינה. צריך לזכור: מעורבות של אנשים בדמוקרטיה, כמו הרצון לבחור ולהשפיע על השלטון, מתחילה להיווצר כשהם צעירים, והשתתפות של צעירים בבחירות יכולה לעודד מעורבות כזאת.

פרק ראשון – הבנת הנקרא, הבנת הנשמע והבעה (80 נקודות)

חלק א – הבנת הנקרא (42 נקודות)

על הנבחנים לענות על שתי השאלות 1-2.

1. בשאלה זו יש להקיש 1 לתשובה נכונה או 0 לתשובה שגויה.
– מפני שתהליך ההתבגרות של צעירים בני פחות מ-18 עדיין לא הסתיים.
 2. בשאלה זו יש להקיש 1 לתשובה נכונה או 0 לתשובה שגויה.
– כדי ללמוד מטעויות העבר ולא לחזור עליהן בנוגע לצעירים.
- על הנבחנים לענות על אחת מן השאלות 3-4.
3. א. על הנבחנים לכתוב שני נימוקים שונים מפסקה ה ופסקה ז המחזקים את עמדת הכותב. ($2 \times 50\% = 100\%$)
נימוק מפסקה ה: האפשרות להצביע בבחירות תחזק את תחושת האחריות של הצעירים / תעודד את הצעירים להתעניין בנעשה במדינה. / תגרום לצעירים להיות אזרחים מעורבים.
נימוק מפסקה ז: נקודת המבט של הצעירים יכולה להעשיר את השיח הדמוקרטי / לרענן את המערכת הפוליטית / לתרום לחברה כולה. / הדמוקרטיה תתחזק.
ב. – זכות שכל אזרח החי במדינה דמוקרטית זכאי לה. (100%)
 4. א. על הנבחנים להסביר כיצד השוואה בין הנשים ובין בני הנוער מחזקת את הטענה ששלילת זכות ההצבעה מבני הנוער היא ביטוי של חוסר צדק כלפיהם. (100%)
השוואה מחזקת את הטענה ומלמדת שבעבר השתמשו באותם נימוקים של חוסר ידע וחוסר יכולת חשיבה עצמאית גם נגד נשים כדי למנוע הצבעה. הנימוקים האלה נגד הצבעה של נשים ובני נוער נובעים מדעות קדומות ולא מהיגיון.
ב. – להוכיח כי הצורך בהגנה ובהתאמות מיוחדות אינו סיבה לשלילת זכויות. (100%)
- על הנבחנים לענות על אחת מן השאלות 5-6.
5. בשאלות אלה יש להקיש 1 לתשובה נכונה או 0 לתשובה שגויה.
– יחס לא הוגן כלפי קבוצה מסוימת
 6. – הבעת חוסר כבוד
- על הנבחנים לענות על אחת מן השאלות 7-8.
7. א. – להגדיל את ההשפעה של הדור הצעיר על מקבלי החלטות. (100%)
ב. – צעירים הם חלק חשוב בהתנהלות של המדינה. (100%)
 8. א. – כי החלטות שמתקבלות ברשויות המקומיות משפיעות על חיי היום-יום של בני הנוער. (100%)
ב. – הורדת גיל ההצבעה נועדה להגביר את המעורבות של הצעירים בחיים הציבוריים. (100%)

על הנבחנים לענות על שאלה 9 – חובה.

9. על הנבחנים להביא ממאמר א נימוק אחד שמפריך את הטענה כי ראוי לתת לצעירים בני פחות מ-18 את הזכות להצביע בבחירות ולהשפיע על עתידם במדינה (30%), ולהסביר נימוק זה (70%).

תשובות לדוגמה:

הטענה ממאמר א: רק בגיל מבוגר יותר מתפתחות יכולות כמו קבלת החלטות לאחר שיקול דעת, חשיבה עצמאית, ידע רחב והבנה עמוקה של המציאות החברתית והפוליטית. / רק לאחר שהצעירים ישלימו את לימודיהם ויגבשו עמדות אישיות, הם יוכלו לקבל החלטות פוליטיות מושכלות ויהיו זכאים להשתתף בבחירות ולהשפיע על עתיד המדינה.
המתנגדים להורדת גיל ההצבעה טוענים שההתפתחות של הצעירים מבחינה שכלית היא מה שחשוב, מכיוון שהצבעה בבחירות מחייבת קבלת החלטות פוליטיות.

חלק ב – הבנת הנשמע (18 נקודות)

תשובות על השאלות על **קטע השמע**:

על הנבחנים לענות על כל השאלות 10–13.

שימו לב: בשאלות 10–13 יש להקיש בכל תשובה 1 לתשובה נכונה או 0 לתשובה שגויה.

- 10. – החברה סומכת על בני הנוער בנהיגה, אך אינה סומכת עליהם בהצבעה בבחירות.
- 11. – אין הוכחה ברורה שביום ההולדת ה־18 האדם נעשה בוגר יותר.
- 12. – הצבעה בבחירות נעשית לאחר שיקול דעת, ואין בה סכנת חיים מיידית.
- 13. – בקטע מובעת תמיכה: רמת הבגרות הנדרשת לשם נהיגה דומה לרמת הבגרות הנדרשת לשם השתתפות בבחירות.

חלק ג – הבעה (20 נקודות)

14. על הנבחנים לכתוב חיבור על אחד מן הנושאים (1)–(2).
את החיבורים של הנבחנים יש להעריך על פי טבלת התבחינים שלהלן.

54%-0%	69%-55%	84%-70%	100%-85%	חלוקת נק'	תבחינים להערכה	
אין עמדה / העמדה אינה ברורה			הצגת עמדה ברורה בנושא	2 נקודות	עמדה	א. תוכן ומבנה 50% (10 נקודות)
הצגת נימוקים חלקיים או מהימנים חלקית או נימוקים שאינם קשורים לטענות – אין ביסוס / ביסוס חלקי / לא רלוונטי			הצגת נימוקים מהימנים והגיוניים הקשורים לטענה, ביסוס באמצעות דוגמאות, הסברים, ציטוטים	3 נקודות	הנמקה וביסוס	
לכידות רעיונית קלושה ביותר / אין לכידות, אין קישוריות או הקישוריות לקויה / אינה מתאימה			לכידות רעיונית מיטבית בחיבור כולו במגוון אמצעים: קשרים נכונים, חזרות לקסיקליות, אזכורים וכדומה.	3 נקודות	קישוריות ולכידות	
אין פתיח או יש פתיח עמום / מבולבל, אין הצגה ברורה וחד-משמעית של הבעיה / הקונפליקט			פתיח המסביר היטב את הטענה. סגיר ובו מסקנה או המלצה	2 נקודות	פתיח וסגיר	
100%					סה"כ	
משלב לשון נמוך			משלב לשון בינוני-גבוה	3 נקודות	משלב לשון	ב. מבע 30% (6 נקודות)
אוצר מילים וצירופים דל			אוצר מילים וצירופים מגוון	3 נקודות	אוצר מילים	
100%					סה"כ	
משפטים שאינם תקינים: שימוש לא תקין במילות יחס וביידוע, שימוש לא תקין בצורות ובהצטרפויות בפועל ובשם			משפטים שהתחביר בהם תקין: שימוש תקין במילות יחס וביידוע, שימוש תקין בצורות ובהצטרפויות בפועל ובשם	2 נקודות	תקינות תחבירית ולשונית	ג. תקינות 20% (4 נקודות)
אין הקפדה על מוסכמות כתיבה.			חלוקה נכונה לפסקאות	נקודה אחת	היצג	
ריבוי שגיאות כתיב ופיסוק				נקודה אחת	כתיב ופיסוק	
100%					סה"כ	

פרק שני – דקדוק (20 נקודות)

על הנבחנים לענות על כל השאלות 15–19.

חלק א – הפועל ושם העצם (7 נקודות)

שאלה 15 – שימו לב: השאלה נבדקת באחוזים (על הנבחנים לבחור בשלושה מן המשפטים א–ד).

- א. (1) ע-נ-י-ן
- (2) מעניינים
- ב. (1) צ-ד-ק
- (2) מוצדקת
- ג. (1) כ-פ-י/ה
- (2) כופות
- ד. (1) י-ב-ל
- (2) הובלו

שאלה 16 – שימו לב: השאלה נבדקת באחוזים (על הנבחנים לבחור באחד מן הסעיפים א–ב).

- א. רחבות
- ב. הבעיות שלה

חלק ב – מילות יחס ותצורת השם (7 נקודות)

שאלה 17 – מספר הפריטים הנכונים – 4.

על הנבחנים לבחור בארבעה משפטים.

- (1) את
- (2) ל
- (3) אצל
- (4) עם
- (5) על
- (6) ב
- (7) נגד
- (8) מ

שאלה 18 – שימו לב: השאלה נבדקת באחוזים.

א. המילה שדרך התצורה שלה היא בסיס וצורך סופי היא ספרייה.

ב. המילה: לימוד; משמעות המשקל: שם פעולה (של בניין פיעל)

או

המילה: מקלט; משמעות המשקל: מקומות

חלק ג – תחביר (6 נקודות)

שאלה 19

שימו לב: שאלה זו נבדקת באחוזים.

על הנבחנים לענות על שניים מן הסעיפים א–ד.

- א. על הנבחנים לחבר את שני המשפטים הנתונים למשפט אחד. (100%)
אם משרד הרישוי יחייב את כל הנהגים להיבחן במבחן נהיגה בכל חמש שנים, מספר תאונות הדרכים בישראל יקטן.
- ב. כאשר; לעומת זאת (2×50%=100%)
יש אזרחים שאינם מגיעים לקלפי כדי להצביע. (100%)
- ד. הורים פוחדים מן ההשפעות השליליות של החלטות שגויות, לכן הם אינם רוצים לאפשר לילדיהם לקבל החלטות בעצמם.
(100%)